

Teaching Guide

Teaching Guide				
Identifying Data				2019/20
Subject (*)	Qualitative techniques for the analysis of discourses and social realities		Code	615525008
Study programme	Mestrado Universitario en Políticas Sociais e Intervención Sociocomunitaria			
Descriptors				
Cycle	Period	Year	Type	Credits
Official Master's Degree	2nd four-month period	First	Obligatory	6
Language	SpanishGalician			
Teaching method	Face-to-face			
Prerequisites				
Department	Pedagogoxía e DidácticaSocioloxía e Ciencias da Comunicación			
Coordinador	Rodríguez Romero, Maria del Mar	E-mail	mar.rromero@udc.es	
Lecturers	García Cabeza, Belen Rodríguez Romero, Maria del Mar	E-mail	belen.garcia.cabeza@udc.es mar.rromero@udc.es	
Web				
General description	A materia aborda a investigación cualitativa en ciencias sociais focalizándose na súa peculiaridade, abordando diferentes aproximacións metodolóxicas e as súas implicacións para a acción social, e amosando ás diferentes técnicas cualitativas de recollida de datos e os procesos de análise do material empírico producido.			

Study programme competences

Code	Study programme competences
A1	CE1 - Determinar as dimensións e categorías axeitadas para o diagnóstico e a análise científica das situacións de exclusión social.
A2	CE2 - Interpretar os feitos e as políticas sociais desde os distintos paradigmas teóricos vixentes na análise da exclusión.
A3	CE3 - Diseñar e desenvolver procesos de observación e documentación para o estudo das políticas e os sistemas de benestar social.
A4	CE4 - Recompilar e interpretar a información suficiente para chegar a diagnósticos fiables sobre os riscos de exclusión e os factores de vulnerabilidade social.
B1	CB1 - Demostrar coñecementos avanzados, de carácter multidisciplinar, para a investigación e o exercicio profesional no ámbito da exclusión social.
B2	CB2 - Aplicar e integrar os coñecementos a contornos e problemas emerxentes e indefinidos, na práctica investigadora e profesional.
B3	CB3 - Seleccionar o marco científico adecuado para avaliar as evidencias dispoñibles e postular hipóteses razoadas sobre a avaliación previsible dos feitos sociais estudados.
B4	CB4 - Identificar os dilemas éticos e a responsabilidade social tras os retos formulados na práctica profesional e investigadora.
B5	CB5 - Comunicar con claridade os coñecementos e problemas científicos sobre os que se traballa tanto a un público non experto como de especialistas.
B6	CB6 - Posuír e comprender coñecementos que proporcionen unha base ou oportunidade para ser orixinais no desenvolvemento e/ou a aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación.
B7	CB7 - Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
B9	CB9 - Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun modo claro e sen ambigüidades.
B11	CB11 - Participar en proxectos de investigación e colaboracións científicas no ámbito da exclusión social, en contextos interdisciplinares e de transferencia de coñecementos.
B12	CB12 - Manter responsabilidade e compromiso co desenvolvemento profesional continuo de forma autónoma.
B13	CX1 - Comprender e integrar coñecementos complexos para traducilos en propostas de investigación e programas de intervención en contextos sociais problemáticos.
B14	CX2 - Realizar unha análise crítica da realidade social e do desenvolvemento profesional vinculada aos feitos sociais sobre os que se traballa.

B15	CX3 - Diseñar, aplicar e avaliar proxectos de investigación en ciencias sociais relacionados cos procesos e as situacións de exclusión social.
B16	CX4 - Dirixir e coordinar equipos de investigación e profesionais de carácter multidisciplinar que traballen nos principais ámbitos da exclusión social.
B17	CX5 - Elaborar e defender informes, proxectos e memorias no campo das ciencias sociais.
B18	CX6 - Valorar a adecuación das distintas ferramentas teóricas, metodolóxicas e técnicas ás preguntas e os obxectivos específicos formulados sobre a realidade social e as políticas sociais.
B19	CX7 - Dar respostas innovadoras e orixinais ante situacións problemáticas emerxentes relacionadas coa exclusión social.
B20	CX8 - Aplicar a perspectiva comparada na comprensión das problemáticas sociais e das respostas e solucións políticas.
B21	CX9 - Aplicar unha perspectiva interdisciplinar na análise e a valoración de problemáticas de exclusión e políticas sociais de inclusión e cohesión.
B22	CX10 - Recoñecer e valorar os xuízos de valor e as evidencias nos argumentos que sosteñen as descrições e políticas sobre a realidade social.
C1	CT1 - Adequate oral and written expression in the official languages.
C2	CT2 - Mastering oral and written expression in a foreign language.
C3	CT3 - Using ICT in working contexts and lifelong learning.
C4	CT4 - Acting as a respectful citizen according to democratic cultures and human rights and with a gender perspective.
C5	CT5 - Understanding the importance of entrepreneurial culture and the useful means for enterprising people.
C6	CT6 - Acquiring skills for healthy lifestyles, and healthy habits and routines.
C7	CT7 - Developing the ability to work in interdisciplinary and transdisciplinary teams in order to offer proposals that can contribute to a sustainable environmental, economic, political and social development.

Learning outcomes			
Learning outcomes	Study programme competences		
Identificar os rasgos distintivos e as tensións propias da indagación cualitativa en ciencias sociais durante o periodo postparadigmático.	AC3	BC3 BC7 BC13 BC15 BC18	CC1 CC2 CC3 CC5
Comprender as peculiaridades da investigación cualitativa elaborando un deseño emerxente de investigación.	AC2 AC4	BC1 BC2 BC3 BC4 BC7 BC15 BC18	CC1 CC2 CC3 CC4 CC5 CC6
Pór en práctica as principais técnicas de recollida de datos propias da investigación cualitativa (entrevista, observación, grupo de discusión e grupo focal, historia de vida e relato biográfico).	AC3 AC4	BC2 BC7 BC15 BC18	CC1 CC5 CC6

Analizar e interpretar os datos procedentes da aplicación dunha técnica de recollida de datos nas súas diferentes vertentes e convertelos en información útil para a toma de decisións no campo da acción social.	AC1	BC1	CC5
	AC2	BC6	CC7
	AC4	BC7	
		BC12	
		BC14	
		BC15	
		BC16	
		BC19	
		BC20	
		BC21	
		BC22	
Cofecer o uso das novas tecnoloxías na análise cualitativa.		BC6	CC5
		BC11	CC7
		BC19	
Preparar documentos e informes.	AC3	BC4	CC1
	AC4	BC5	CC5
		BC7	CC6
		BC9	
		BC11	
		BC15	
		BC17	

Contents	
Topic	Sub-topic
TEMA 1. INTRODUCCIÓN Á METODOLOXÍA CUALITATIVA NAS CCSS.	- Caracterización, xénese e evolución da investigación cualitativa en Ciencias Sociais. - Fundamentación epistemolóxica: proliferación paradigmática e pluriversalismo. - Múltiples aproximacións metodolóxicas: etnografía, estudo de caso, investigacións narrativo biográficas, cartografía social, etc.
TEMA 2. CARACTERÍSTICAS E ELEMENTOS DO DESEÑO CUALITATIVO.	- O deseño emerxente de investigación e o traballo de campo. - A construción das preguntas de investigación. - A selección secuencial. - A recollida e a análise de datos. - A análise de datos e a interpretación. - Os criterios de credibilidade. - A comunicación dos achados e a escritura do informe. - Reflexividade ética e política da investigación cualitativa.
TEMA 3. ESTRATEXIAS E TÉCNICAS DE INVESTIGACIÓN CUALITATIVA.	- Introducción a diferentes técnicas de investigación cualitativa: elección, deseño e aplicación: * Observación. * Entrevista. * Grupo de discusión e grupo focal. * Historia de vida e relato biográfico. - Aproximación á investigación cualitativa apoiada en software de análise (Atlas.ti 7).
TEMA 4. ESTUDOS CRÍTICOS DO DISCURSO.	- Introdución aos Estudos Críticos do Discurso. - Aproximacións á Análise Crítica do Discurso. - Técnicas, deseño e interpretación.

Planning

Methodologies / tests	Competencies	Ordinary class hours	Student?s personal work hours	Total hours
Supervised projects	A1 A2 A3 A4 B1 B2 B3 B5 B7 B9 B13 B14 B15 B17 B18 B19 C4 C5 C6 C7	10	50	60
Seminar	A1 A2 A3 A4 B1 B4 B6 B17 B18 B22 C1 C5 C6 C7	2	3	5
Guest lecture / keynote speech	A1 A2 A3 B3 B4 B11 B12 B16 C1 C2 C3	19	21	40
Directed discussion	A1 A2 A4 B3 B4 B6 B16 B20 B21 C1 C5 C6	13	30	43
Personalized attention		2	0	2
(*)The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.				

Methodologies	
Methodologies	Description
Supervised projects	Consta de dúas partes que serán titorizadas coordinadamente polas profesoras: 1.Deseño dunha proposta de investigación con estudo de caso aplicada á unha temática e/ou escenario específico. 2.Deseño dunha técnica cualitativa de recollida de datos, incluída no devandito deseño de estudo de caso, incluíndo a súa posta en práctica e a análise e interpretación do material empírico producido. O traballo será explicado na aula e se subirán as instrucións concretas sobre a súa realización á Moodle, para que teñan acceso a elas tanto o alumnado da modalidade presencial como o da modalidade on-line. Nalgunhas sesións de aula existirán breves espazos para a posta en común en relación ao desenvolvemento deste traballo. No caso de alumnado desta última modalidade ou con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e dispensa académica de exención de asistencia, acordarase ao inicio do curso un calendario específico de tutorías compatibles coa súa dedicación e/ou asistencia para o seguimento na realización deste traballo. Este alumnado poderá solicitar a realización de tutorías tanto presenciais como virtuais (Skype ou correo electrónico) e deberá agruparse por parellas para desenvolver este traballo (véxanse excepcións no apartado de Recomendacións).
Seminar	Asociado ao desenvolvemento dun seminario cualitativo realizarase unha actividade relacionada co seguimento de procedementos básicos en Atlas.ti. Esta actividade deberá ser completada en parellas ou grupos de tres persoas e poderá finalizarse fóra das sesións. As instrucións para a resolución da actividade serán facilitadas nas sesións presenciais e a través dun documento escrito dispoñible na plataforma Moodle, coa fin de que teñan acceso a elas tanto o alumnado da modalidade presencial como o da modalidade on-line. O alumnado desta última modalidade ou con recoñecemento de adicación a tempo parcial e dispensa académica de exención de asistencia, poderá solicitar a realización de tutorías tanto presenciais como virtuais (vía Skype ou correo electrónico). Esta actividade resolverase en parellas ou en grupos de tres persoas.
Guest lecture / keynote speech	As profesoras introducirán os diferentes contenidos da materia en sesións de carácter maxistral. Estas motivarán a participación e o debate por parte do alumnado (discusión dirixida) e requirirán a revisión previa dos documentos (textuais, audiovisuais, etc.) obrigatorios que, xunto coas presentacións empregadas, estarán dispoñibles na plataforma Moodle para o alumnado de ambas modalidades.

Directed discussion	Nas sesións de aula, de modo paralelo á introducción temática por parte das profesoras, levaranse a cabo discusións dirixidas con base nos documentos obrigatorios (textuais, audiovisuais, etc.) e/ou outros considerados de interese polo alumnado ou as profesoras. Para o alumnado da modalidade on-line ou con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e dispensa académica de exención de asistencia, poranse a disposición os documentos a través de Moodle e facilitarase a súa participación no debate a través de foros virtuais. Nestes participará indistintamente alumnado de ambas modalidades.
---------------------	---

Personalized attention

Methodologies	Description
Seminar Supervised projects	1. Levarase a cabo un seguimento personalizado do traballo tutelado e -en menor medida- das actividades relativas o seminario, tanto nas sesións de traballo que se desenvolvan na aula, como no horario oficial de tutorías (revisense Observacións de Avaliación). 2. No caso de alumnado da modalidade en liña ou con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e dispensa académica de exención de asistencia, acordarase ao inicio do curso un calendario específico de tutorías compatibles coa súa dedicación e asistencia. As tutorías poderán levarse a cabo de maneira virtual (Skype ou correo electrónico). O material de traballo facilitado na clase incorporarase a plataforma virtual da materia (Moodle).

Assessment

Methodologies	Competencies	Description	Qualification
Seminar	A1 A2 A3 A4 B1 B4 B6 B17 B18 B22 C1 C5 C6 C7	Levarase a cabo unha actividade relacionada co desenvolvemento de procedementos básicos en Atlas.ti.	10
Supervised projects	A1 A2 A3 A4 B1 B2 B3 B5 B7 B9 B13 B14 B15 B17 B18 B19 C4 C5 C6 C7	Consta de dúas partes: 1. Deseño dunha proposta de investigación con estudo de caso aplicada a unha temática e/ou escenario específico. 2. Deseño dunha técnica cualitativa de recollida de datos, incluída no devandito deseño de estudo de caso, incluíndo a súa posta en práctica e a análise e interpretación dos resultados do material empírico producido.	90

Assessment comments

A avaliación do alumnado da modalidade on-line ou con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e dispensa académica de exención de asistencia será igual que a do alumnado con dedicación completa. É condición indispensable para superar a materia, obter como mínimo nas actividades avaliadas, a metade da máxima cualificación otorgable: 4.50 de 9.00 e 0.50 de 1.00, respectivamente. A participación das tutorías (presenciais ou virtuais) configúrase como unha parte importante da materia, especialmente para a realización das Actividades Iniciais e o Traballo tutelado. É, por tanto, moi recomendábel a participación destes procesos de seguimento individualizados. Coa fin de facilitar a participación do alumnado da modalidade on-line poderán desenvolverse tamén tutorías vía Skype (previa cita) ou por correo electrónico con calquera das dúas profesoras da materia. Na 2ª oportunidade, os criterios de avaliación e os traballos cualificables serán iguais aos propostos para a 1ª convocatoria.

Sources of information

Basic	- Corbetta, P., & Fraile Maldonado, M. (2003). Metodología y técnicas de investigación social. Madrid: McGraw-Hill. - Denzin, N. K., y Lincoln, Y. S. (2011). The Sage handbook of qualitative research (4th ed.). Thousand Oaks: Sage. - Delgado, J.M y Gutiérrez, J (coord) (1994). Métodos y técnicas cualitativas de investigación en Ciencias Sociales. Madrid: Síntesis. - García Ferrando, M., Ibáñez, J., y Alvira Martín, F. (1986). El análisis de la realidad social. Métodos y técnicas de investigación. Madrid: Alianza. - Gutiérrez, J. (2008). Dinámica del grupo de discusión. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas. - Ibáñez, J. (1992). Más allá de la sociología: El grupo de discusión: Teoría y crítica (3ª ed.). Madrid: Siglo XXI. - Jorge Sierra, E. (2003). Nuevos elementos para la reflexión metodológica en sociología. Del debate cuantitativo/cualitativo al dato complejo. Papers, 70, 57-81. - King, G., Verba, S., & Keohane, R. O. (2000). El diseño de la investigación social. La inferencia científica en los estudios cualitativos. Madrid: Alianza. - Krueger, R. (1991). El grupo de discusión. Guía práctica para la investigación aplicada. Madrid: Pirámide. - Lozares, C, Martín, A. López, P. (1998). El tratamiento multiestratégico en la investigación sociológica. Papers, 55, 27-43. - Murillo, S. (2006). Detectives y camaleones: el grupo de discusión. Una propuesta para la investigación cualitativa. Madrid: Talasa. - Sarabia, B (1997). Metodología cualitativa en España. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas. - Trinidad, A. Carrero, V y Soriano, R (2006). Teoría fundamentada "grounded theory" : la construcción de la teoría a través del análisis interpretacional. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas. - Valles Martínez, M. (1997 (2003 reimp.)). Técnicas cualitativas de investigación social: reflexión metodológica y práctica profesional. Madrid: Síntesis. - William, E. (2007). The case study handbook: how to read, discuss, and write persuasively about cases. Boston, Mass.: Harvard Business School Press. - Conde Gutiérrez del Alamo, F. (2009). Análisis sociológico del sistema de discursos. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas. - van Dijk, T.A. (2009). Discurso y poder. Barcelona: Gedisa. - Kvale, S. (2011). Las entrevistas en investigación cualitativa. Madrid: Morata. - Flick, U. (2014). La gestión de la calidad. Madrid: Morata - Flick, U. (2015). El diseño de la Investigación Cualitativa. Madrid: Morata - Velasco, M. y Díaz de Rada, A. (1997). La lógica de la investigación etnográfica. Barcelona: Trotta - Simons, H. (2011). El estudio de caso teoría y práctica. Madrid: Morata - Harrison, H.; Birks, M.; Franklin, R. y Mills, J. (2017). Case Study Research: Foundations and Methodological Orientations . Forum: Qualitative Social Research, 18(1) NOTA: Esta bibliografía é susceptible a modificacións a medida que avanza o curso académico coa fin de que se adecúe ás necesidades formativas do alumnado. Realizarase unha selección de títulos da listaxe final que será de traballo e comentario obrigatorios nas diferentes actividades propostas (actividades iniciais, traballos tutelados, sesión maxistral e/ou discusión dirixida).
-------	---

Complementary	- Coppedge, M. (2012). Democratization and research methods. New York: Cambridge University Press. - Creswell, John W (1994). Research design: qualitative and quantitative approaches. Thousand Oaks: Sage. - Goulding, Ch. (2002). Grounded theory: a practical guide for management, business and market researchers. London: Sage. - Krueger, R. A. (1997). Developing questions for focus groups. London: Sage. - Krueger, R. A. (1997). Analyzing & reporting focus group results. London: Sage. - Locke, K.D. (2001). Grounded theory in management research. London: Sage. - Morgan, D.L. (1997). Planning focus groups. London: Sage. - Morgan, D.L. (1998). The focus group guidebook. London: SAGE. - Morse, J. (ed) (1994). Critical issues in qualitative research methods. London: Sage. - Nagy Hesse-Biber, P.L. (eds) (2006). Emergent methods in social research. Thousand Oaks, California: Sage - Silverman, D. (1993). Interpreting qualitative data: methods for analysing talk, text and interaction. London: Sage. - Strauss, A. y Corbin, J. (1990). Basics of Qualitative Research. London: Sage. - Wertz, F. J. (2011). Five ways of doing qualitative analysis: Phenomenological psychology, grounded theory, discourse analysis, narrative research, and intuitive inquiry. New York: Guilford Press. - Denzin, N.K. y Lincoln, Y. S. (Coords.) (2012). Manual de investigación cualitativa. Volumen. II. Paradigmas y perspectivas en disputa. Barcelona: Gedisa. Capítulo:8 - Flick, U. (2004). Introducción a la investigación cualitativa. Madrid: Morata. Capítulo: II - Jackson, Ph W. (1991). La vida en las aulas. Madrid: Morata. (Introducción) - Lather, P. (2006). Paradigm proliferation as a good thing to think with: teaching research in education as a wild profusion. International Journal of Qualitative Studies in Education, 19(1), January-February, 35-57. - Denzin, N.K. y Lincoln, Y. S. (Coords.) (2012). Manual de investigación cualitativa. Volumen. I. El campo de la investigación cualitativa. Barcelona: Gedisa (Cap.6 - Christians, C. G. La ética y la política en la investigación cualitativa. - Flick, U. (2004). Introducción a la investigación cualitativa. Madrid: Morata. - Libros generales - Goetz, J. P. y LeCompte. M.D. (1988). Etnografía y diseño cualitativo en investigación educativa. Madrid: Morata. - Hammersley, M. y Atkinson, P. (2001). Etnografía. Métodos de investigación. Barcelona: Paidós. - House, E. R. y Howe, K. R. (2001). Valores en evaluación e investigación social. Madrid: Morata. - Stake, R. E. (1998). Investigación con estudio de casos. Madrid: Morata. - Taylor, S.J. y Bogdan, R. (1986). Introducción a los métodos cualitativos de investigación. Barcelona: Paidós.
---------------	--

Recommendations

Subjects that it is recommended to have taken before

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Subjects that continue the syllabus

Traineeship/615525028

Research design and proposal/615525029

Master Thesis/615525031

Participatory action research, community action and management of social organizations/615525010

Other comments

Ao ser unha materia de carácter obrigatorio será cursada por todo o alumnado matriculado no mestrado. Os requisitos de acceso son os xerais de admisión no mestrado. O alumnado (independentemente da modalidade escollida) deberá revisar regularmente a plataforma Moodle e consultar os documentos obrigatorios. É obrigatorio resolver as actividades de modo razoado, apoiándose e argumentando con base nos documentos propios da materia e outros que podan ser considerados de interese. Seguiranse de modo escrupuloso os requisitos establecidos na normativa APA (6ª edición), que de modo sintético aparecerán reflectidos en guías que as profesoras facilitarán ao alumnado ao inicio de curso. O uso inadecuado de citas e referencias bibliográficas poderá supoñer unha penalización na cualificación final ou a consideración de "suspenso". Deberán revisarse os contidos relativos á prevención do plaxio nas guías que serán facilitadas polas profesoras ao inicio do curso. A entrega dos traballos que se realicen nesta materia realizarase a través de Moodle, en formato dixital. Segundo se recolle nas distintas normativas de aplicación para a docencia universitaria deberase incorporar a perspectiva de xénero nesta materia (usarase linguaxe non sexista, empregarase bibliografía de autoras e autores, propiciarse a intervención en clase de todo o alumnado, etc. Traballarase para identificar e modificar prexuizos e actitudes sexistas, e influirase na contorna para modificalos e fomentar valores de respecto e igualdade. Facilitarase a plena integración do alumnado que por razón físicas, sensoriais, psíquicas ou socioculturais, experimenten dificultades a un acceso axeitado, igualitario e proveitoso á vida universitaria. No caso do alumnado presencial será obrigatorio crear parellas ou grupos de tres persoas para a resolución das actividades. Porén isto non implica que a cualificación de todas as persoas que compoñan o grupo sexa a mesma. No caso de alumnado on-line será obrigatorio crear parellas para a resolución de actividades. En situacións excepcionais, e previa aprobación das profesoras, poderá optarse pola realización do traballo de modo individual. Dado o carácter da materia, é necesaria a realización dun seguimento regular das actividades encomendadas polo que o alumnado deberá xestionar o desenvolvemento de titorías durante o cuadrimestre.

(*)The teaching guide is the document in which the URV publishes the information about all its courses. It is a public document and cannot be modified. Only in exceptional cases can it be revised by the competent agent or duly revised so that it is in line with current legislation.